

Tükrök

Nézegetem az albumot, amit 1980-ban adott ki az akkori Csongrád Megyei Tanács, s mely a közigazgatási határon belül fellelhető, jellegzetes látványokat sorakoztatja fel.

A kötetben látszik, nem annyira a turistákat vagy befektetőket bombázó reklámtermékként készült, mint inkább leltárként, vagy inkább afféle öngigazolásféleként; mutatva: mennyi minden történt, épült, változott, színesedett a megyében a „felszabadulás utáni” évtizedekben. Mi az, amire büszke lehet a vezetés, az akkori apparátus. Szép az album, szebb, mint a valóság.

A felvételek java részét az ország sztárfotósai készítették, a szöveget, melyet négy nyelven is kinyomtatottak, kiváló tollú újságról írta. A képeken Makó patinás műemlék épületei magasodnak, az algyői olajmező napfénytől csillogó olajvezetékei kacskaringóznak, a tápai réten birkákat terelő juhászok serénykednek, a szentesi strandon megérdemelt szabadságukat töltő dolgozók (akkor még így nevezték a polgárokat) sütkéreznek. A csongrádi Petőfi térsz ötös fogata, akár a Pallaviciniké is lehetne, az akkoriban épült lakótelepek pedig egy új, modern életforma meghonosodását hirdetik fenn.

Nézem a képeket, olvasom az eredményeket taglaló sorokat és próbálom visszaprögtetni az éveket. 1980, mi is volt akkor? Miket is gondoltunk a világról, Csongrád megyéről?

Ma már tudjuk, hogy a képek afféle álprosperitást örökített meg, „fenn az erdő, nincsen kas” történeteket, a legvidámabb barakk Kelet felőli megyéjének jól sminkelt arcát, tévedéseinket, és mégis. Kicsit irigykedek, s bevallom, némi nosztalgia is érzek. Űgyes, mondom így utólag, miközben rádöbbenek, a szebbnek látás élménye, a „békebeli” Trabant-füstös nyugalom, a tettezett idill valójában nagyon is hiányzik mostani életünkben.

No, de így van ez jól, új idők járnak, az öncsalásnak vége. A tényekkel való szembenézés a szebb jövő záloga, halljuk minduntalan. Jöjjön a marketing, a vállalkozás a gazdaság természetét követő gondolkodás!

El kell adni magunkat, akár hogyan is.

Akkor is, ha tudjuk, hogy a műemlékek vakolata sok éve mállik, a jól menő térsz regén megszűnt, a birkákat terelő juhászok nem éri meg állatot tartani, a panelházakról pedig kiderült: a csótányok jobban érzik magukat bennük, mint a kétlábú birtokosok. Ezzel az élményhalmazzal a nyakunkban kell mégis csak megpróbálni piacra dobni magunkat, s most nem saját magunkkal, de másokkal elhítenni, hogy milyen jók is vagyunk mi tulajdonképpen!

Felmérés készül Csongrád megyében, a területfejlesztési koncepció részleteinek kidolgozását segítő. A szakemberek sok száz állampolgárt kérdeztek meg arról, milyennek látják ma Csongrád megyét, íteni jövőjüket, lehetőségeiket stb. A kutatók máris igen érdekes információkkal szolgálnak a sajtó és a megye vezetői számára. A felmérés végzőket is meglepték az egyik kérdéskör válasza. Az idevágó adatokból kiderül: az állampolgárok jóval sötétebben látják a jövőt, mint amilyen az lehet, és a megkérdőzettek sokkal silányabbnak ítélik a lehetőségeket, mint amilyenek azok valójában.

E körképben bizonyára benne foglaltatik az alföldi ember általánosan leromlott mentálhigiénés állapota is, de azt gondolom, a szondázás eredményei más tanulságokat is hordoznak. Például az igénytelenség meggyökeresedett jelenlétét, az önálló gondolkodásra való hajlandóság, a változtatni akarás hiányát is. Elgondolkodtató például, hogy a megyében megkérdőzettek tapasztalata szerint a falusi turizmus iránti igény a külföldiek és a hazaiak részéről szinte a nullával egyenlő. „Nem fog menni” – mondják az emberek, hiába is erőlködnek a különböző irodák és erre szerveződött magáncégek. Hogy miért? Lehet találgatni. Talán mert a külföldi, bármennyire vágyik is a vidéki romantikára, nehezményezi, hogy a léghondí vagy az internet nincs rákapszolva a mestergereidőre. Mondhatjuk ezt is szellemeskedő sértődöttséggel. De az is lehetséges, hogy a pedáns nyugati vendég azért nem jön érrefelé, mert nem szereti a faluba vezető út mellett szétszórt hupikék nejlonzacskók látványát, az elszaporodott parlafű pollenjét, vagy a nyáresti szűnyoginváziót. (A cián tisztariasztó voltának nagyságrendjéről még nincs adat.)

Látjuk a felmérés részeredményeit, szembesülünk a tényekkel, de hogy az érintettek ezeket hogyan kezelik, s a diagnózist miként használják a gyógyításhoz, azt még nemigen tudhatjuk. Ahhoz látnunk kéne, hogy hol tartunk, s pontosabban érzékelnünk, hogy a lépcső merre vezet. Lefelé, vagy éppen fölfelé. Még az is előfordulhat, hogy valamiféle nagyszabású program törvényszerűsége folytán a megfelelő úton haladunk, éppen azon a lépcsőszakaszon, melyen a tiúknk Napnyugatra élő nációk ötven évvel ezelőtt lépkedtek. (Arrafelé akkoriban cíanozták le a folyókat, s azóta már visszaállt az ökológiai egyensúly.)

Fájdalom, az evolúció törvénye szerint, nem lehet lépcsőket kihagyni vagy átugrani.

A húsz évvel ezelőtt készült album – talán akaratlanul és talán jótékonyan is – becsapta szemlélőjét. Szébbnek látta Csongrád megyét az igazán, s emléksznünk az akkori statisztikákra is, melyek mint megvakult tükrök „működtek”. A mostani felmérés reméljük, afféle varázstükör lesz, előrenéz és visszapillantó egyszerre. Olyan, mellyel befogható egy egész országot, s melyben megláthatjuk, hányan jönnek megöztünn, s kik előznek le éppen bennünket. S olyan tükör is, melybe a beletekintő nem látja arcát csúnyábbnak, mint amilyen az valójában.

Mert, hogy magunkat ajánljuk, netán eladjuk, ahhoz némi önbizalom is szükséges.

Pacsika Emilia

A megyei közgyűlés elnöke szerint

A cél: fejlődés és koordináció

Az utóbbi években sokan és sokféleképpen közzélik meg a megyék szerepét. Természetesen elsősorban az uniós csatlakozás kapcsán merült fel a nagyobb területi egységek, a régiók alakításának gondolata. Vannak azonban, akik egyelőre elképzelhetetlennek tartják a Magyarország nagy hagyományokkal rendelkező megyerendszer felszámolását, ugyanakkor nem vetik el a régióalkotás gondolatát sem. A megyei önkormányzatok döntő többsége pedig – így a Csongrád megyei is – nemcsak a törvényben előírt feladatait igyekszik megoldani, hanem megpróbál új, koordináló szerepkört is felvállalni.

– Frank úr! Ön bő egy esztendeje vállalkozott arra, hogy elfogadja a megyei önkormányzat elnöki posztjára történő jelölést. Ez többek számára nemcsak addigi tudományos, illetve szakmai sikerei miatt meglepő, hanem mert egyre gyakrabban lehetett hallani: gyenge lábakon áll a hazai megyerendszer, a jövő a régióké. Az elmúlt hónapok gyakorlati tapasztalata alapján mi erről a véleménye? – tettük fel a kérdést dr. Frank Józsefnek, a megyei közgyűlés elnökének.

– Mindenekelőtt el kell szögezmem: magam is támogatom a régiós szemlélet kialakítását, a több megyét átfogó területi egységek szervezésének gondolatát. Magyarország ugyanis nem állhat meg a jelenlegi fejlettségi szinten, és ez igaz a közigazgatás bizonyos mértékű korszerűsítésére irányuló törekvések esetében is. Tudjuk azt is, hogy az Európai Unió nem tárgyalhat 19 megyével és a csatlakozási pénzalapokat

Dr. Frank József: a fejlődés küzdelemmel jár, amelyet fel kell vállalnunk. (Fotó: Gyenes Kálmán)

sem kívánja elaprózni. Ezért fontos a régiók létrehozása. Ugyanakkor nem feledkezhetünk meg arról, hogy hazánkban a megyerendszernek lényegében ezeréves hagyománya van. Véleményem szerint azonban a két szervezeti egység remekül elférhet egymás mellett, csak meg kell határozni a konkrét szerepköröket. Persze a lakosság tudatformálására is szükség van, hiszen sokakban túl erős a lokálpatrióta szemlélet. Márpedig egy-egy település, illetve a megye fejlődése sem vonatkozatható el tágabb környezete adottságaitól. Ezért gondolom azt, hogy kinek-kinek a maga posztján kell mindent megtennie annak érdekében, hogy Európához tartozásunkat senki és semmilyen okból ne kérdőjelezhesse meg.

– A megyéket időközben azonban megfosztották korábbi, jelentős funkcióik zömétől. Sokak szerint napjainkra már szinte csak az állam központi akaratának megvalósítói szerepköre hárul rájuk.

– Vitatkoznék ezzel a nézetel. Az persze tagadhatatlan, hogy a megyék költségvetési keretének döntő részét a normatív, állami hozzájárulás teszi ki. Az 1998-as választás óta működő Csongrád Megyei Önkormányzat sem örökölt értelemmel a társult adottságaitól. Ezért gondolom azt, hogy kinek-kinek a maga posztján kell mindent megtennie annak érdekében, hogy Európához tartozásunkat senki és semmilyen okból ne kérdőjelezhesse meg.

– A megyéket időközben azonban megfosztották korábbi, jelentős funkcióik zömétől. Sokak szerint napjainkra már szinte csak az állam központi akaratának megvalósítói szerepköre hárul rájuk.

fontosnak tartanánk a jelenleginél szorosabb együttműködést, mivel a megyeszékhelyen több intézményt is fenntartunk. Éppen az önkormányzatiság elve viszont az, ami megkövetelné, a települések integrált érdekérvényesítését, amelyre ezen a szinten a legalkalmasabbak a megyei önkormányzatok lehetnének. Ez azonban kétségtelenül feltételezné a mostaninál szélesebb pénzügyi függetlenséget.

– Az intézmények működésén túl miként szolgálhatja a megye a térség polgárainak érdekeit?

– A Dél-Alföld mezőgazdasági szerepe nem vitatható, amelynek fejlesztésében szívesen vállaljuk a katalizátor szerepét. Egy pályázat elnyerésének köszönhetően, készül is a megyei agrárstruktúra és vidékfejlesztési stratégiai program. A megyei önkormányzat pedig 20 milliót tartalékol a kistérségi operatív programok támogatására. Létrehoztunk a dél-alföldi agrárcentrumot, amelynek legnagyobb tulajdonosa az önkormányzat, pályázatot nyertünk az agrár- és vidékfejlesztési tanácsadó iroda kialakítására. Szorgalmazzuk a párbeszédet a megyei jogú városokkal is, hiszen nekik sem mindegy, miként fejlődik a településhatáron túli környezetük. A megye értékeinek feltárását, azok „eladását” segíti a megyei marketing- és környezetvédelmi program. De túlzás nélkül mondhatjuk: Csongrád megye élén jár a testvérmegyei és az európaiós kapcsolatok építésében is. Ez utóbbiak jelentősége már az uniós csatlakozásra készülés időszakában, a különböző EU-s pályázatok elnyerésében előny jelenthet. Igyekszünk ugyanis minden lehetőséget céltudatosan kihasználni annak érdekében, hogy a megye minél gyorsabban felfrassza le fejlődésbeli hátrányait.

N. R. J.

Millenniumi kincsesár

A szegedi vár elfoglalása

Az államalapítás millenniuma alkalmával – a megyei önkormányzat támogatásával – olyan épületek, létesítmények, szobrok, emlékművek, sőt könyvek is készülnek, amelyek maradványok jelként, időt álló értékként maradnak fenn talán az utókornak is. Állandó rovatunkban ezekről szeretnénk hírt adni.

Aki tavaly nyár óta végigsétál a Stefánián, láthatja, hogy a – Csongrád Megyei Önkormányzat tulajdonában lévő – szegedi vár maradványát állványok ölelik körül, tető készül rá, vagyis hamarosan kívül-beül megújul ez a patinás épület, a város régmúltjának fennmaradt tanúja. Horváth Ferenc tavaly nyári ásatásának köszönhetően előkerültek a Dugonics által Szent Erzsébet-templomnak keresztelt, 14–15. századi vártemplom alapjai. Azt is sejteni lehet, hogy még korábbi épületmaradványok is lehetnek itt. Amit látunk az épületről, az a 18. századi egykori ágyúállás, a szegedi vár kései periódusát képviselő nyugati kaputorony, az úgynevezett Mária Terézia-kapu.

A vár rekonstrukciója a me-

A megyei önkormányzat – saját költségvetési keretéből – közel tízmillió forintot fordít a rekonstrukciós munkálatokra. (Fotó: Gyenes Kálmán)

gyei önkormányzat egyik jelentős beruházásaként készül, mintegy százmillió, címzett állami támogatás igénybevétele. A műemléképület az esztendő végére pedig várhatóan ismét múzeumként fogadhatja majd a látogatókat. Földszintje már megújult, az impozáns belső térben új, állandó kiállítással tiszteleg majd a millenniumi emlékének.

Azt kevesen tudják, hogy

miért kap tetőt és miért bővül az épület. A Közművelődési Palota fűtésének korszerűbbé varázsoltt gépészeti rendszerét foglalja magába a bejárati traktus, de ebben a részben lesz majd a lift is. Szükség lesz rá, hiszen a múzeum kritikus raktárhelyzeti gondjait, – az immár kétszintes bővült épületet beborító tető alatt – egy gyönyörű donga- és csehsüveg-boltozatot láttatni engedő,

szép belső térben kialakítandó raktár fogja enyhíteni. A Tisza felé nyitott várudvar pedig nyári játékoknak, színházi, zenés esteknek adhat otthont. A vár „elfoglalása” mára belátható közelbe került. A millenniumi alkalmával ezzel az értékmentő építkezéssel sikerül talán valamit jóvátenni eleink évszázaddal korábbi, várhatóan gyekzetének kártevéséből.

Tóth Anila

Önkormányzati hírek

Munkatársunktól

A megyei közgyűlés tevékenysége során – az éppen aktuális feladatai mellett – folyamatosan nyomon követi a megye lakosságát érintő eseményeket is. Ezek sorába tartozik a határizet, illetve a közrend és a közbiztonság helyzete is. Éppen ezért tüzték a jövő heti ülésük napirendjére a határizet és a megyei rendőr-főkapitányság erre vonatkozó beszámolóját. Emellett szó lesz a járőrözésekben alkalmanként résztvevő polgárok tevékenységéről, hiszen ezen önkéntesek működését külön is támogatja a megyei önkormányzat. Mindezen túl természetesen megtárgyalnak még több fontos kérdést. A megye számára nagy jelentősége lehet a címzett és a szakmai támogatások, valamint a közoktatási intézményi pályázatok benyújtásának. A testület – a területfejlesztési koncepcióval összefüggő feladatok megvitatása mellett – a múzeum, a levéltár, a Közművelődési Szolgáltató Kht., továbbá a pedagógiai kht. munkájáról is tájékozik.

Az oldalt szerkesztette: N. Rác Judit